

Тараққиёт йўли

ЮРТГА САДОҚАТ ВА МУҲАББАТ

Мирзаосуф РУСТАМБОЕВ,
Жамоат хавфисизлиги
университети бошлиги, юридик
фналар доктори, профессор

Ватанин канчалик севишингин, ватанпарварликнинг ягона ўлчови йўқ ва бўлиши ҳам мумкин эмас. Чунки бўндай мезонлар бўлган нуқтада ватанпарварлик чекланади, таъбъир жиз бўйса, тугайди. Шоиримиз Абдула Орипов “Мен нечун севаман Ўзбекистонни” деб, агарда тарих хукми ҳалқимизга мангу музыларни, корликларни макон этганди ҳам уша музларга меҳр бериши, юрти факат бойликлар учун севган фарзандларни кечирмаслиги ҳақида куйлаганида ўзгача маъно мазмун музассамдир.

Дарҳақиқат, Ватан хизматида бўлиш, ҳалқини ҳимоя қилиш, унинг тинчлиги учун жонини багишлай олиш — виждан ва иймон кучини намоён этиувчи фазилат. Буюк тарих ярганинг аҳоддорларимиз юрти севиш, унинг ҳар ҳовч тупрогини ардоқлаш, муносиб ҳимоя қилиши ва зарур вақтда жонини фидо қилиши бобига барага ўринак ва нафуна бўлган. Ватанпарварлик тўйуси ила яшашни ҳаётининг асосий мазмунни, энг юксак максад-муддоси ҳисоблаб, мукаддас тарбия орқали уни доимо мустаҳкамлаша ҳаракат қилган.

Бугун глобаллашув жараёнинг шиддати, талаблари, интеллектуал дунёда ёш авлоднинг қалби ва онги учун кураш кучайиб, ватанпарварлик руҳидаги тарбиянинг ўрни ва ахамияти тобора ортиб бормоқда. Дунёда мафкуравий кураш, зиддиятлар, оддиндан баҳорш қилиб бўлмайдиган янгидан-янги таҳдидлар юзага келмоқда.

Энг таҳликали томони шундаки, бугунги замонавий ҳавф-ҳатарларнинг нусхалари, туси, никби ўзгарган, ҳавфи қаҷон, қаерда ва кимдан кутиш керак, деган саволларнинг жавоби йўқ. Ҳарбий таҳдидлардан кўра гояйи таҳдидларнинг кўлами бир неча карга

МАМЛАКАТИМИЗ ШОНЛИ ТАРИХИ ВА БУГУНИ БИЛАН

ФАХРЛАНИШ ТУЙҒУЛАРИНИ СИНГДИРИШ ОРҚАЛИ ШАКЛЛАНАДИ

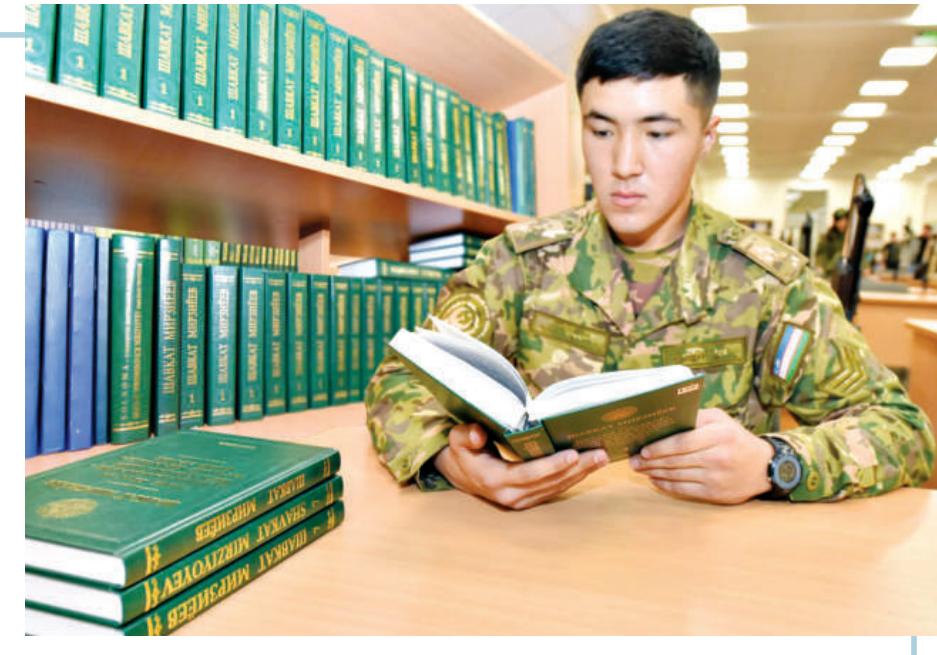
ортиб, инсоният ўзини ўзи жар ёқасига олиб келиши учун барча “шарт-шаронт”лар яратиб кўйилмоқда.

Бу борада сунъий интеллект ҳам инсоният учун мисли кўриммаган фокиа, ҳаттарларни кептириб чиқариши, у ёмон кўлларда янада қўрқинчли курол бўлиши кундай равшан бўлиб боритти.

Анъанавий курол-яроғлар орқали очиқ жанг майдонидаги урушлар ўз аҳамиятини йўқоттанинг ачана вақт бўлди. Айни вақтда таъсир доиранинг алгалиши гибрид ҳаркетидаги “тўқнашув”лар устувор бўлиб, бўнда мамлакатларга тизимили равишда сийсий, иктисодий ва мафкуравий тажовузларни амалга ошириш, мухим объектларнинг бошқарув тизимиларига кўтўрувчилик ва киберхужумлар уштириши, оммавий ахборот воститаларининг соҳта ёки нотурғи мальумат тарқатишдек гараси кучидан фойдаланади каби “пинхона уруш” авж олган.

Душманномаётум бўлган бўндай урушлар дунёдаги тинч-осойиштага ҳётта, сийсий бошқарув, хусусан, саййловларга, маънавий-маданий ва икимтой мухитга пурт етказилиши. У каби тузоқларга тушуб қолмасликинг ягона ечими миллий ватанпарварлик тарбияси.

Содир бўйлётган воқеҳ-ҳодисалар, тинчлик-осойиштаги ҳукмрон гўшаларнинг лаҳзаларда мухраба ўчкашларга айлангаётгани фикаттинга жанговар шайлик ёки стратегияларнинг заифлиги натижаси эмаслиги тақорор ва тақорор ислобтамоқда. Бўндай ҳолатда ватанпарварлик, Ватан учун жонини тикишдек фойдойлик, бурича садоқат, жасорат ва масъулият етишмайтани ҳам ёнг катта фокиа сифатида қабул қилинши керак. Зеро, дунё курашлар асосиди, ҳар ким ўз худуди, оила ва яқинлари, маҳалласи, давлатни бошқалардан ҳимоя қилиши ва бу ишни ҳаётининг асосий мазмунига айлантиргани натижаларни курилган. Дунёда миллатлар, ҳалқ ва златлар мавжудлиги ҳамда тан олинишининг асосий мезони ҳам унинг Ватанин борлигидар. Шундай экан, жаҳонда мавжуд таҳдидларнинг ягона

ечими, бирдан-бир давоси бу ёш авлоднинг ватанпарварлик тарбияси ва юксак матнавиятиди.

Этибоб қаратадиган бўлсан, дунёнинг турли бурчакларида “турли қасаллариклар”га маънавий даво топилмагни. Чунки уни тезкор даволайдиган рецепт ёки дорилар йўқ ва уни ҳеч қандай пулга сотиб олиб бўлмайди. Бу, аввало, тарбия, таълим ва хуносини орқали сингдирлиди ҳамда авлоддан-авлодга ўтиб боради.

Президентимиз бу борада алоҳидаги таъкидлаганинг ҳадид, ҳар бир ўзбекистон фуқароси, аввало, раҳбарлар ҳалқимиз, она юртимиз олидаги масъулиятни чукур ҳис килиб, чинакам ватанпарвар бўлиши шарт!

Биз буюк маърифат намояндалари — жадидларни кўп эсламизмиз. Улар таълимтабия, им-фан ва бошча соҳаларда ёзганига, аввало, ўзи амал қўлгани, ташаббус ва фойдойлик, муаммоларни сабот билан

енгиши, ечими йўқдек туюлган вазифаларга мунонжиз жавоб топиб, ягона маслак ва натижажа йўлида ўзларини мутлақо ҳамаган. Улар нафақат ислоҳотчи, балки курашчи бўлиб, оғир ва таҳликали замонда чинакам ватанпарварлик, матонат ва жасорат намунасини кўрсатади.

Уша замонда Ватан тақдиди, халқининг ижтимоий турмушига бефарқ, бўлумасдан майдондан чиқишини оқибати барча учун аниқ ва равиш бўлиб, жадидлар ўзлари дунёвий билимни чукур алгалишаган ҳолда милят ва Ватанин фарзандларга таниши, дунёни англтишга алоҳида этибоб беради.

Жадидлар миллатни ўйготиш, илму маърифат бериш, аввало, зиёлларнинг иши, деб бўлган. Зиёли номи ва мақоми ҳокими масъулиятни ҳам бот-бот тақрорлаган. Бу борада Мунавваркори Абдурашидхоновинг “Бизнинг миллатимизга садо ва сўз бирлан зиёли номини олган инсонлар лозим эмас. Балки хизмати, характеристика, ёрдами ва химмати бирлаш зиёли номини олган инсонлар лозимидир”, деган сўзлари ҳаётий ҳақиқат бўлиши билан бир қаторда, бутунг қуна ҳам ҳар биримиз учун амал қилиши шарт бўлган фазилатиди.

Таъқидлар лозимки, жадидлар ўз соҳасида бугун биз инновацияни деб агаётган янгилик, ва ўзгаришларни амалга оширишда фойдойлик кўрсатсан, ўзини қайната, нафуна бўлган. Балки хизмати, характеристика, ёрдами ва химмати бирлаш зиёли номини олган инсонларни таъкидлаганинг ўзини ҳам боришига ўтиб боради. Ўзбекистон Республикаси Президенти, Куролли Кучлар Олий Бош Кўмюндони Шавкат Миризбеков расмийдаги шу йил 12 январь куни Ҳавфисизлик ғенгашининг Куролли Кучлар ва ҳарбий-маъмурий секторларнинг 2023 йилдаги фаолияти якунлари ва яқин истиқбобла мўлжалланган вазифалар муҳокамасига багишлаб ўтказилган кенгайтирилган йигилишида бу жиҳатта алоҳида

иши сифатида этибоб берилши бежиз эмас. Бунда ешларни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш тизими давлатлар ижтимоий сиёсатининг мухим йўналишларидан бирини хисобланади, бу жараёнда тил, давлат размлари, милий ҳаҳрамонлар, анибалар ва қадирятилар тарғиботига катта этибоб қаратади.

Масалан, АҚШда ватанпарварлик тарбияти учун давлат байргидан фоидаланилади. Франция ва Германия конунчилигида чет тилларидан фойдаланиши ётган тарбия солинган бўлса, Данияда жамиятнинг этик анձазалари ҳуқуқий асосларда бўлгилаб ўтилди.

Шу билан бирга, бир қатор давлатларда ҳарбий-ватанпарварлик тарбиясига доираник мезонлар, давлат дастурлари мавжуд. Масалан, Польшада “Эртаги куннинг ватанпарварлиги” давлат дастури ишлаб чиқилган, ватанпарварлик тарбияси боғчадан бошланади. Музейлар, милий ҳаҳрамонлар ва қадирятилар таништирувчи ёдгорлик мажмумаларига эккусурлар уюштирилади.

Шу орқали болаларни ватанпарварлиги шаҳар, вилоят ва мамлакат шаклланади.

Фуқароларнинг ватанпарварлик тарбияси ҳарбий, илмий-маърифиي в маънавий-дений ватанпарварлик соҳаларида бўлиниади.

Ҳарбий-ватанпарварлик тарбияси боғчадан бошланади. Ҳарбий-ватанпарварлик йўналишида Ватан ҳимояси бўйича ўз мажбуриятларни бажаринга, жамиятни давлатта сидқидан ҳизмат килинган тайёрликни тарбиялаш, юрт ҳимояси йўлида ҳалқ бўлган жангчилар хотирасини агадийлаштиришга этибоб қаратади.

Юқорида кайди этилгандек, Америка оиласларининг деярли ярми ўз уйда миллий байргони осиб қўяди, ҳайдовчиларнинг 15-20 фоизи машиналарини байроқча бошқарлашади. Ҳарбий-ватанпарварлик тарбиясида фойдаланиши максадга мувофиқ. Бу борада байргонимизга нисбатан ҳурматни таъминлаган ҳолда, ундан янада көй фойдаланиши тарбияни этишимиз керади.

Иккичидан, ватанпарварлик тарбияни ҳарбий-ватанпарварлик тарбиясида фойдаланиши максадида ҳолда борасида кўйидаги фикр ва муҳоҳзарлар, таклифларни илгари сурмоқчиман.

Биринчидан, ҳалқаро таъкидлардан келиб чиқкан ҳолда ватанпарварлик тарбияни таъкидларидан қонун доирасида фойдаланиши максадда мувофиқ. Бу борада байргонимизга нисбатан ҳурматни таъминлаган ҳолда шаҳар, ҳарбий-ватанпарварлик тарбиясида фойдаланиши максадда мувофиқ. Зеро, юқори жанговар салоҳиат ва мавжуд мавзуларни кўйилган.

Иккичидан, ҳалқаро таъкидлардан келиб чиқкан ҳолда ватанпарварлик тарбияни таъкидларидан қонун доирасида фойдаланиши максадда мувофиқ. Бу борада байргонимизга нисбатан ҳурматни таъминлаган ҳолда шаҳар, ҳарбий-ватанпарварлик тарбияни таъкидларидан қонун доирасида фойдаланиши максадда мувофиқ. Зеро, юқори жанговар салоҳиат ва мавжуд мавзуларни кўйилган.

Иккичидан, ҳалқаро таъкидларидан қонун доирасида фойдаланиши максадда мувофиқ. Бу борада байргонимизга нисбатан ҳурматни таъминлаган ҳолда шаҳар, ҳарбий-ватанпарварлик тарбияни таъкидларидан қонун доирасида фойдаланиши максадда мувофиқ. Зеро, юқори жанговар салоҳиат ва мавжуд мавзуларни кўйилган.

Иккичидан, ҳалқаро таъкидларидан қонун доирасида фойдаланиши максадда мувофиқ. Бу борада байргонимизга нисбатан ҳурматни таъминлаган ҳолда шаҳар, ҳарбий-ватанпарварлик тарбияни таъкидларидан қонун доирасида фойдаланиши максадда мувофиқ. Зеро, юқори жанговар салоҳиат ва мавжуд мавзуларни кўйилган.

Иккичидан, ҳалқаро таъкидларидан қонун доирасида фойдаланиши максадда мувофиқ. Бу борада байргонимизга нисбатан ҳурматни таъминлаган ҳолда шаҳар, ҳарбий-ватанпарварлик тарбияни таъкидларидан қонун доирасида фойдаланиши максадда мувофиқ. Зеро, юқори жанговар салоҳиат ва мавжуд мавзуларни кўйилган.

Иккичидан, ҳалқаро таъкидларидан қонун доирасида фойдаланиши максадда мувофиқ. Бу борада байргонимизга нисбатан ҳурматни таъминлаган ҳолда шаҳар, ҳарбий-ватанпарварлик тарбияни таъкидларидан қонун доирасида фойдаланиши максадда мувофиқ. Зеро, юқори жанговар салоҳиат ва мавжуд мавзуларни кўйилган.

Иккичидан, ҳалқаро таъкидларидан қонун доирасида фойдаланиши максадда мувофиқ. Бу борада байргонимизга нисбатан ҳурматни таъминлаган ҳолда шаҳар, ҳарбий-ватанпарварлик тарбияни таъкидларидан қонун доирасида фойдаланиши максадда мувофиқ. Зеро, юқори жанговар салоҳиат ва мавжуд мавзуларни кўйилган.

Иккичидан, ҳалқаро таъкидларидан қонун доирасида фойдаланиши максадда мувофиқ. Бу борада байргонимизга нисбатан ҳурматни таъминлаган ҳолда шаҳар, ҳарбий-ватанпарварлик тарбияни таъкидларидан қонун доирасида фойдаланиши максадда мувофиқ. Зеро, юқори жанговар салоҳиат ва мавжуд мавзуларни кўйилган.

Иккичидан, ҳалқаро таъкидларидан қонун доирасида фойдаланиши максадда мувофиқ. Бу борада байргонимизга нисбатан ҳурматни таъминлаган ҳолда шаҳар, ҳарбий-ватанпарварлик тарбияни таъкидларидан қонун доирасида фойдаланиши максадда мувофиқ. Зеро, юқори жанговар салоҳиат ва мавжуд мавзуларни кўйилган.

Иккичидан, ҳалқаро таъкидларидан қонун доирасида фойдаланиши максадда

Таҳлил

Халқаро PISA дастури синови натижаларига кўра, ўзбекистонлик 15 ёшли ўқувчиларнинг 81 мамлакат ўйл-қизлари орасида математика бўйича 72-ўринни, табиий фанлар учиш саводхонлиги йўналишиларида 80-ўринни эгаллагани жамоатчиликда мактаб таълими хусусида муайян тасаввур хосил килди. Келинг, орта қайтиб, жараён қандай ўтганига тўхталсан.

2022 йил апрель ойида ўзбекистоннинг 202 мактабида 7200 ўқувчи иштирокидан дастлабки уч йўналиш бўйича PISA халқаро баҳолаш тадқиқотлари ўтказилди. Бундан

Абдуқаҳҳор ФАНИЕВ,
педагогика фанлари доктори

Ўқитувчи тайёрлашга катта эътибор бериш келажак авлоднинг шаклланишида муҳим аҳамият караб этади. Жамиятнинг илмли, маданиятли, одобли аъзосини тарбиялашда ҳам унинг ўрни Сингапур, Финляндия, Жанубий Корея, Хитой, Япония каби мамлакатларда ўқитувчи тайёрлаш тизими мукаммаллиги ва педагог мавқеи юқорилиги ўқувчиларнинг ҳалқаро таъминланадиган.

ланарни ечишга мўлжалланган. Математик саводхонлиқидан ўзбекистонлик ўқувчиларнинг 14,4 фоизи иккинчи, 4,2 фоизи уччини, 0,7 фоизи тўртнини даражага эришган. Ўчиш саводхонлигидан 12,2 фоиз ўқувчи

сида фақат камбоджалик ўқувчилардангина баланд натижа кўрсатган. Вазиятни ўнглаб учун чукур таҳлил зарур. Темирининг айй билан отнинг яхши кўқимларнинг такаси катта ўшинининг маглубиятига сабаб бўлган экан. Ўқувчиларимизнинг паст кўрсаткичлари асл сабаблари аниқданса экан, хотони тузатишнинг иложи бўйимдай. Ҳозир дунёда илмифан ва билимли мутахассислар рақобатта киришган. Улар тарақкӣни янги даражага олиб чиқиши мумкин. Жаҳон ҳамжамиятида муносиб ўрини эгаллаш учун фақат буюк бобаларни ёрдам мактавнериши етариши эмас, келажакда қўйинчилик тугилганда бошқаларнинг ёрдамини кутиб яшайди, деган тушунча мавжуд. Финляндия боғчаларидан 4 ёнгача болаларга ёрдам кўрсатилиди, кейин эса улар мустақил ҳаракат қилиди.

ҳам чет давлатларда муаллимнинг обрў- ўқитувчи қанчалик юқори эканини билиш мумкин. Бизда эса педагоглик мажбурийдан танланадиган касблар сирасига кириб қолган.

Яна бир омили ўқувчиларнинг ижодий тафаккури шаклланиши учун муҳим аҳамиятта эга. Бу болаларнинг мустақиллигидир. Масалан, Японияда тўқнашиб ғиқзилган 3-4 ёшли болакайнай ўнридан турғазиш, унга ёрдам бериш боланинг тарбияси учун катта зараар келитиради, деб ҳисобланади. Чунки келажакда қўйинчилик тугилганда бошқаларнинг ёрдамини кутиб яшайди, деган тушунча мавжуд. Финляндия боғчаларидан 4 ёнгача болаларга ёрдам кўрсатилиди, кейин эса улар мустақил ҳаракат қилиди.

ЁШЛАРНИНГ РАҚОБАТДАГИ УСТУНЛИГИ НИМАДА?

БИЗГА РОБОТЛАР УДАЛОЛМАЙДИГАН ФИКРЛАШ КЎНИКМАСИГА ЭГА АВЛОД КЕРАК

Иккинчи, 1,8 фоизи уччини, 0,1 фоизи эса тўртнини даражани банд қилган. Табиий-илмий саводхонлиқ бўйича эса 16,5 фоиз бола иккинчи, 2,2 фоизи уччини, 0,1 фоизи тўртнини даражага тирибди.

Ўқувчиларимизнинг 80 фоизи минимал иккинчи даражага ҳам эриша олмаган. Бу у қадар кўнишларни натижа эмас. Чунки ўтган йил OTMларга кириш тест синовларида аби- туриентларнинг 49,4 фоизи тўғлыш мумкин бўлган. Баландини 30 фоизи — 56,7 балл ҳам тўғлыш олмади. Аввалин йили бу кўрсаткич 51,2 фоиз бўлган. Демак, 17 ўшиларимизнинг ҳам ярми ёдлашга мўлжалланган тест синовларида минимал “2” баҳога ҳам чиқа олмадиги.

Ўқитувчи тайёрлашга катта эътибор бериш келажак авлоднинг шаклланишида муҳим аҳамият касб этади. Жамиятнинг илмли, маданиятли, одобли аъзосини тарбиялашда ҳам унинг ўрини бекмёс. Сингапур, Финляндия, Жанубий Корея, Хитой, Япония каби мамлакатларни ёркитувчи тайёрлаш тизими мукаммаллиги ва педагог мавқеи юқорилиги ўқувчиларнинг ҳалқаро синовларда мувафакиятга кўрсатилишида бўлшиларни аниқлашадиган.

Тадқиқотлар мамлакатларни ўтишини сифатида унинг ҳалқаро стандартларини хисобга олган ҳолда ёгалаган мавқеи тўғрисида хулоса чиқарни, таълим мазмунни, педагог кадрлар тайёрлаш ва малақасини оширишни дастурларни тақомиллаштириш ҳамда дарсликларнинг янги авлондини яратиш, таълим соҳасидаги милий тадқиқотлар сифатли ўтказилишига ижобий таъсири кўрсатилишида бўлшиларни аниқлашадиган.

Тадқиқотлар малақатларни ўтишини сифатида унинг ҳалқаро стандартларини хисобга олган ҳолда ёгалаган мавқеи тўғрисида хулоса чиқарни, таълим мазмунни, педагог кадрлар тайёрлаш ва малақасини оширишни дастурларни тақомиллаштириш ҳамда дарсликларнинг янги авлондини яратиш, таълим соҳасидаги милий тадқиқотлар сифатли ўтказилишига ижобий таъсири кўрсатилишида бўлшиларни аниқлашадиган.

Ўқувчиларни таълимни ўтишини сифатида унинг ҳалқаро стандартларини хисобга олган ҳолда ёгалаган мавқеи тўғрисида хулоса чиқарни, таълим мазмунни, педагог кадрлар тайёрлаш ва малақасини оширишни дастурларни тақомиллаштириш ҳамда дарсликларнинг янги авлондини яратиш, таълим соҳасидаги милий тадқиқотлар сифатли ўтказилишига ижобий таъсири кўрсатилишида бўлшиларни аниқлашадиган.

Ўқувчиларни таълимни ўтишини сифатида унинг ҳалқаро стандартларини хисобга олган ҳолда ёгалаган мавқеи тўғрисида хулоса чиқарни, таълим мазмунни, педагог кадрлар тайёрлаш ва малақасини оширишни дастурларни тақомиллаштириш ҳамда дарсликларнинг янги авлондини яратиш, таълим соҳасидаги милий тадқиқотлар сифатли ўтказилишига ижобий таъсири кўрсатилишида бўлшиларни аниқлашадиган.

Ўқувчиларни таълимни ўтишини сифатида унинг ҳалқаро стандартларини хисобга олган ҳолда ёгалаган мавқеи тўғрисида хулоса чиқарни, таълим мазмунни, педагог кадрлар тайёрлаш ва малақасини оширишни дастурларни тақомиллаштириш ҳамда дарсликларнинг янги авлондини яратиш, таълим соҳасидаги милий тадқиқотлар сифатли ўтказилишига ижобий таъсири кўрсатилишида бўлшиларни аниқлашадиган.

Ўқувчиларни таълимни ўтишини сифатида унинг ҳалқаро стандартларини хисобга олган ҳолда ёгалаган мавқеи тўғрисида хулоса чиқарни, таълим мазмунни, педагог кадрлар тайёрлаш ва малақасини оширишни дастурларни тақомиллаштириш ҳамда дарсликларнинг янги авлондини яратиш, таълим соҳасидаги милий тадқиқотлар сифатли ўтказилишига ижобий таъсири кўрсатилишида бўлшиларни аниқлашадиган.

Ўқувчиларни таълимни ўтишини сифатида унинг ҳалқаро стандартларини хисобга олган ҳолда ёгалаган мавқеи тўғрисида хулоса чиқарни, таълим мазмунни, педагог кадрлар тайёрлаш ва малақасини оширишни дастурларни тақомиллаштириш ҳамда дарсликларнинг янги авлондини яратиш, таълим соҳасидаги милий тадқиқотлар сифатли ўтказилишига ижобий таъсири кўрсатилишида бўлшиларни аниқлашадиган.

Ўқувчиларни таълимни ўтишини сифатида унинг ҳалқаро стандартларини хисобга олган ҳолда ёгалаган мавқеи тўғрисида хулоса чиқарни, таълим мазмунни, педагог кадрлар тайёрлаш ва малақасини оширишни дастурларни тақомиллаштириш ҳамда дарсликларнинг янги авлондини яратиш, таълим соҳасидаги милий тадқиқотлар сифатли ўтказилишига ижобий таъсири кўрсатилишида бўлшиларни аниқлашадиган.

Ўқувчиларни таълимни ўтишини сифатида унинг ҳалқаро стандартларини хисобга олган ҳолда ёгалаган мавқеи тўғрисида хулоса чиқарни, таълим мазмунни, педагог кадрлар тайёрлаш ва малақасини оширишни дастурларни тақомиллаштириш ҳамда дарсликларнинг янги авлондини яратиш, таълим соҳасидаги милий тадқиқотлар сифатли ўтказилишига ижобий таъсири кўрсатилишида бўлшиларни аниқлашадиган.

Ўқувчиларни таълимни ўтишини сифатида унинг ҳалқаро стандартларини хисобга олган ҳолда ёгалаган мавқеи тўғрисида хулоса чиқарни, таълим мазмунни, педагог кадрлар тайёрлаш ва малақасини оширишни дастурларни тақомиллаштириш ҳамда дарсликларнинг янги авлондини яратиш, таълим соҳасидаги милий тадқиқотлар сифатли ўтказилишига ижобий таъсири кўрсатилишида бўлшиларни аниқлашадиган.

Ўқувчиларни таълимни ўтишини сифатида унинг ҳалқаро стандартларини хисобга олган ҳолда ёгалаган мавқеи тўғрисида хулоса чиқарни, таълим мазмунни, педагог кадрлар тайёрлаш ва малақасини оширишни дастурларни тақомиллаштириш ҳамда дарсликларнинг янги авлондини яратиш, таълим соҳасидаги милий тадқиқотлар сифатли ўтказилишига ижобий таъсири кўрсатилишида бўлшиларни аниқлашадиган.

Ўқувчиларни таълимни ўтишини сифатида унинг ҳалқаро стандартларини хисобга олган ҳолда ёгалаган мавқеи тўғрисида хулоса чиқарни, таълим мазмунни, педагог кадрлар тайёрлаш ва малақасини оширишни дастурларни тақомиллаштириш ҳамда дарсликларнинг янги авлондини яратиш, таълим соҳасидаги милий тадқиқотлар сифатли ўтказилишига ижобий таъсири кўрсатилишида бўлшиларни аниқлашадиган.

Ўқувчиларни таълимни ўтишини сифатида унинг ҳалқаро стандартларини хисобга олган ҳолда ёгалаган мавқеи тўғрисида хулоса чиқарни, таълим мазмунни, педагог кадрлар тайёрлаш ва малақасини оширишни дастурларни тақомиллаштириш ҳамда дарсликларнинг янги авлондини яратиш, таълим соҳасидаги милий тадқиқотлар сифатли ўтказилишига ижобий таъсири кўрсатилишида бўлшиларни аниқлашадиган.

Ўқувчиларни таълимни ўтишини сифатида унинг ҳалқаро стандартларини хисобга олган ҳолда ёгалаган мавқеи тўғрисида хулоса чиқарни, таълим мазмунни, педагог кадрлар тайёрлаш ва малақасини оширишни дастурларни тақомиллаштириш ҳамда дарсликларнинг янги авлондини яратиш, таълим соҳасидаги милий тадқиқотлар сифатли ўтказилишига ижобий таъсири кўрсатилишида бўлшиларни аниқлашадиган.

Ўқувчиларни таълимни ўтишини сифатида унинг ҳалқаро стандартларини хисобга олган ҳолда ёгалаган мавқеи тўғрисида хулоса чиқарни, таълим мазмунни, педагог кадрлар тайёрлаш ва малақасини оширишни дастурларни тақомиллаштириш ҳамда дарсликларнинг янги авлондини яратиш, таълим соҳасидаги милий тадқиқотлар сифатли ўтказилишига ижобий таъсири кўрсатилишида бўлшиларни аниқлашадиган.

Ўқувчиларни таълимни ўтишини сифатида унинг ҳалқаро стандартларини хисобга олган ҳолда ёгалаган мавқеи тўғрисида хулоса чиқарни, таълим мазмунни, педагог кадрлар тайёрлаш ва малақасини оширишни дастурларни тақомиллаштириш ҳамда дарсликларнинг янги авлондини яратиш, таълим соҳасидаги милий тадқиқотлар сифатли ўтказилишига ижобий таъсири кўрсатилишида бўлшиларни аниқлашадиган.

Ўқувчиларни таълимни ўтишини сифатида унинг ҳалқаро стандартларини хисобга олган ҳолда ёгалаган мавқеи тўғрисида хулоса чиқарни, таълим мазмунни, педагог кадрлар тайёрлаш ва малақасини оширишни дастурларни тақомиллаштириш ҳамда дарсликларнинг янги авлондини яратиш, таълим соҳасидаги милий тадқиқотлар сифатли ўтказилишига ижобий таъсири кўрсатилишида бўлшиларни аниқлашадиган.

Ўқувчиларни таълимни ўтишини сифатида унинг ҳалқаро стандартларини хисобга олган ҳолда ёгалаган мавқеи тўғрисида хулоса чиқарни, таълим мазмунни, педагог кадрлар тайёрлаш ва малақасини оширишни дастурларни тақомиллаштириш ҳамда дарсликларнинг янги авлондини яратиш, таълим соҳасидаги милий тадқиқотлар сифатли ўтказилишига ижобий таъсири кўрсатилишида бўлшиларни аниқлашадиган.

Ўқувчиларни таълимни ўтишини сифатида унинг ҳалқаро стандартларини хисобга олган ҳолда ёгалаган мавқеи тўғрисида хулоса чиқарни, таълим мазмунни, педагог кадрлар тайёрлаш ва малақасини оширишни дастурларни тақомиллаштириш ҳамда дарсликларнинг янги авлондини яратиш, таълим соҳасидаги милий тадқиқотлар сифатли ўтказилишига ижобий таъсири кўрсатилишида бўлшиларни аниқлашадиган.

Ўқувчиларни таълимни ўтишини сифатида унинг ҳалқаро стандартларини хисобга олган ҳолда ёгалаган мавқеи тўғрисида хулоса чиқарни, таълим мазмунни, педагог кадрлар тайёрлаш ва малақасини оширишни дастурларни тақомиллаштириш ҳамда дарсликларнинг янги авлондини яратиш, таълим соҳасидаги милий тадқи

ЎЗБЕКИСТОН ВА ЖАҲОН

Ҳар бир оқил инсоннинг умри мобайнида амалга оширган ҳайрли ишлари ва ана шу эзгу юмушлари боис топган қадри ўзи соҳиб бўлган миллат улуғлита учун очилган эшиқдир. Миллат қадрининг эл аро улуғлита, баландлигини кўриб, хис қилиб, калбимизда уйғонган ифтихорни миллий ўзлигимиздан фахру ғууруга менгзадим. Фақат бу улуғлик, бу ифтихор йўлида ким қандай хизмат қилияпти? Бу савол ҳам кўзимиз кўзгусидан ўтиб турса, демак, бис аравани қуруқ олиб қочмаяпмиз, сўзимизни ҳавога отмаяпмиз!

Маҳмуд ТОИР,
Ўзбекистон ҳалиқ шоири

ОЗАРБАЙЖОН ОЛҚИШИН ОЛДИК

бошилигига иштирок этдик. Гуруҳимиздаги ўттиздан зиёд аъзоларнинг ҳар бири миллатимиз фани, адабиети, санъатида ўз ўрни, нуфузига эга инсонлар экани ётиборларидир. Шу боис, қардош ва қадим Озарбайжонда ҳамроҳларимиз ҳам зиёлилар — ўз касбийнинг етук кишилари будли.

Бу ҳайрли анжуман озарлар қалбида ва тарихи саҳифаларида ўз чироғини ёки, чаронг изларини қолдириб кетган улуғлар зиёратидан бошлианди. Боку шахридаги Фаҳр хиёбонидаги абадий кўним топган озар ҳалқининг миллий йўлигичи, ардоқи фарзанди Ҳайдар Алиев ҳамда унинг рафиқаси Зариба Алиева саганаларига гуллар кўйиб, ўз ётиромимизни кўрсатдик, бир калима Куръон тиловатини руҳларига баҳшида қилинг.

Бу "мангу оромгоҳ" саҳнида яна ўнлаб озарбайжонлик улуг кишилар жумладан, дилбар широн Саид Ғуругян, ҳассос кўшичи Муслим Магомаев ҳам бақо болишига бош қўйган. Кўлами жиҳатдан Тошкентдаги Чигатай қафистонини ёѓга солади...

Рост гап тўққанинг ҳам ёқмас, аммо тан олмоқ жоизи, мархумларга эҳтиромни, қабрларни озода ва сокин тутишини озарлардан ўрганиш керади экан, деган ўй факат менинг эмас, бошқаларнинг ҳаётидан ўтган мукаррар. Бундан кейин бориб, зиёрат киганимиз — Шаҳидлар хиёбонидаги ҳам буз шундай ҳайрат ва ибрата бордук келдик...

Албатта, ўтганларни ду кишиш, қабрларни зиёрат айланмоқ мархумларга ҳам, тирикларга ҳам фойдалидир. Ийло, бундай сўнгта манзилгоҳдан ҳар қандай инсон ҳам боши этик — оғир бир ҳақиқатни бўйинга олган ҳолда чиқади. Ўлим деган воқеълик шоҳу гадора барабар эканини, бу дунё ва унинг неъматлари њеч кимга вафо қиласмишларни ўзгаради. Улар дунёдан ўтсаларда,номининг нури, меҳнатлари жилоси ўз ҳалки, алодлар чехрасини, щатто маърифат боси муродга етган олам ахлиниң қалибини ўз ётиратади. Улар миллат тупроғига идилизларини тираб, умумбашарият фарзандларига айланадилар!

Мақолага кўйилган сарвлавҳа кимниндер ажаблантира, буни ҳам тайиҳий ҳол деб биламиз. Аммо шуни айтмоқлик буричимизки, гап олқиш ёки меҳмон шарафига кўрсатдиган ўхуматда эмас, самимиятда, муҳаббатда.

ЗИЁРATНИНГ ЗИЁСИ

Аслида, зиёратнинг файзу шукухи, руҳиятга индиривчи ёнгилигини ҳам ёргулиги, ҳам илихиги зор эзёрга ўхшатиш мумкин. Шу менинда, зиёрат эзиси ўша маконда тугилиши, камолот етган, киндин қони томонга мушфик тупроқни азизу мукаррар тутган, ўз миллату ҳалқини жонининг устида асрар билган буюк зотларнинг зиёсидир. Улар дунёдан ўтсаларда,номининг нури, меҳнатлари жилоси ўз ҳалки, алодлар чехрасини, щатто маърифат боси муродга етган олам ахлиниң қалибини ўз ётиратади. Улар миллат тупроғига идилизларини тираб, умумбашарият фарзандларига айланадилар!

Адабиёт муклуди, айниқса, туркийлар ўзини Низомий Ганжавий номидан тарафувчи зиёғ ғафат Озарбайжоннингтина эмас, балки бутун Шарқ шеъртигининг дуру гавҳари бўлиб, шимолу гарбни оролантити, дилларга гўзаллик ургуни эмкоқда. Бекиз газал мулкунинг суптони Ҳазрат Мир Алишер Навоий бобомиз:

Эмас осон бу майдон ичра турмоқ,

Низомий панжасига панжса урмоқ,
дэя ҳайратни баралла изхор этмаган.

Айнан Низомий биттандан улуг "Хамса"дан илҳомланган ва туркий тилдаги ўз "Хамса"сини яратган Навоий ётироми шуъласи ҳамон иккى ҳалқни бир-бирiga боялди, бирордарикича чорлаб турди. Тўғори қилиб айтсан, мен бир қишлоқлик шонрга Озарбайжонга ўтган ийлиги или саёҳатидан Ганжака шахрига бориши, Ганжакий ҳазрэтларни хилхонасиги зиёрат этиши наисиб бўлганин улкан саодатdir. Улуг мутафаккир зиёрати зиёсадан баҳраманд айлаганда учун Яраттага шуқроналар айтман!

Боку шахри мезонлигига ўтган "Ўзбекистон фани ва маданиятни кунлари" анжумани ташабbusкорлари — ҳар иккى эл ардогидаги хурматли раҳнамолар — Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Миризёев ҳамда, Озарбайжон Республикаси Президенти Иҳомад Алиевдир. Уларнинг аҳду қарорига мувоғиғ, 2024 йил иккى мамлакат ўтасидан барча жабхаларда эн афолаштирилган алоқалар ишлди.

Биз мазкур кутлуг анжуманда Олий Мажлис Конуничилилар палатаси Спикерининг бинрини ўринбосари, академик Акмал Сайдов

ҳам соҳа егаларининг кутлуг қароргоҳи — Озарбайжон Миллий Межлиси бўлди.

Гуруҳимиз раҳбари Акмал Сайдов, Олий Мажлис Сенати аъзоси, Ўзбекистон Ҳакимони Содикжон Турдиев, Ўзбекистоннинг Озарбайжондаги Фавқулодда ва мухтор элчиси Бахром Ашрафхонов, депутатларни Мизбон Мирзаалиев, Ойидин Абдулаев, Гулбахор Саидганиева ҳамда каминани мезбонлар хуш тавозе билан самимий кутуб одди.

Миллий Межлис раиси Саҳиб Гафарова Парламент фаoliyati ҳақида батагиси сўзлаб берди. Миллий Межлис Озарбайjонning конун чиқарувчи ёхимини бўлиб, у билганда музкаррар. Бундан кейин бориб, зиёрат киганимиз — Шаҳидлар хиёбонидаги ҳам буз шундай ҳайрат ва ибрата бордук келдик...

Албатта, ўтганларни ду кишиш, қабрларни зиёрат айланмоқ мархумларга ҳам, тирикларга ҳам фойдалидир. Ийло, бундай сўнгта манзилгоҳдан ҳар қандай инсон ҳам боши этик — оғир бир ҳақиқатни бўйинга олган ҳолда чиқади. Ўлим деган воқеълик шоҳу гадора барабар эканини, бу дунё ва унинг неъматлари њеч кимга вафо қиласмишларни ўзгаради. Улар дунёдан ўтсаларда,номининг нури, меҳнатлари жилоси ўз ҳалки, алодлар чехрасини, щатто маърифат боси муродга етган олам ахлиниң қалибини ўз ётиратади. Улар миллат тупроғига идилизларини тираб, умумбашарият фарзандларига айланадилар!

Албатта, ўтганларни ду кишиш, қабрларни зиёрат айланмоқ мархумларга ҳам, тирикларга ҳам фойдалидир. Ийло, бундай сўнгта манзилгоҳдан ҳар қандай инсон ҳам боши этик — оғир бир ҳақиқатни бўйинга олган ҳолда чиқади. Ўлим деган воқеълик шоҳу гадора барабар эканини, бу дунё ва унинг неъматлари ќеч кимга вафо қиласмишларни ўзгаради. Улар дунёдан ўтсаларда,номининг нури, меҳнатлари жилоси ўз ҳалки, алодлар чехрасини, щатто маърифат боси муродга етган олам ахлиниң қалибини ўз ётиратади. Улар миллат тупроғига идилизларини тираб, умумбашарият фарзандларига айланадилар!

Албатта, ўтганларни ду кишиш, қабрларни зиёрат айланмоқ мархумларга ҳам, тирикларга ҳам фойдалидир. Ийло, бундай сўнгта манзилгоҳдан ҳар қандай инсон ҳам боши этик — оғир бир ҳақиқатни бўйинга олган ҳолда чиқади. Ўлим деган воқеълик шоҳу гадора барабар эканини, бу дунё ва унинг неъматлари ќеч кимга вафо қиласмишларни ўзгаради. Улар дунёдан ўтсаларда,номининг нури, меҳнатлари жилоси ўз ҳалки, алодлар чехрасини, щатто маърифат боси муродга етган олам ахлиниң қалибини ўз ётиратади. Улар миллат тупроғига идилизларини тираб, умумбашарият фарзандларига айланадилар!

Албатта, ўтганларни ду кишиш, қабрларни зиёрат айланмоқ мархумларга ҳам, тирикларга ҳам фойдалидир. Ийло, бундай сўнгта манзилгоҳдан ҳар қандай инсон ҳам боши этик — оғир бир ҳақиқатни бўйинга олган ҳолда чиқади. Ўлим деган воқеълик шоҳу гадора барабар эканини, бу дунё ва унинг неъматлари ќеч кимга вафо қиласмишларни ўзгаради. Улар дунёдан ўтсаларда,номининг нури, меҳнатлари жилоси ўз ҳалки, алодлар чехрасини, щатто маърифат боси муродга етган олам ахлиниң қалибини ўз ётиратади. Улар миллат тупроғига идилизларини тираб, умумбашарият фарзандларига айланадилар!

Албатта, ўтганларни ду кишиш, қабрларни зиёрат айланмоқ мархумларга ҳам, тирикларга ҳам фойдалидир. Ийло, бундай сўнгта манзилгоҳдан ҳар қандай инсон ҳам боши этик — оғир бир ҳақиқатни бўйинга олган ҳолда чиқади. Ўлим деган воқеълик шоҳу гадора барабар эканини, бу дунё ва унинг неъматлари ќеч кимга вафо қиласмишларни ўзгаради. Улар дунёдан ўтсаларда,номининг нури, меҳнатлари жилоси ўз ҳалки, алодлар чехрасини, щатто маърифат боси муродга етган олам ахлиниң қалибини ўз ётиратади. Улар миллат тупроғига идилизларини тираб, умумбашарият фарзандларига айланадилар!

Албатта, ўтганларни ду кишиш, қабрларни зиёрат айланмоқ мархумларга ҳам, тирикларга ҳам фойдалидир. Ийло, бундай сўнгта манзилгоҳдан ҳар қандай инсон ҳам боши этик — оғир бир ҳақиқатни бўйинга олган ҳолда чиқади. Ўлим деган воқеълик шоҳу гадора барабар эканини, бу дунё ва унинг неъматлари ќеч кимга вафо қиласмишларни ўзгаради. Улар дунёдан ўтсаларда,номининг нури, меҳнатлари жилоси ўз ҳалки, алодлар чехрасини, щатто маърифат боси муродга етган олам ахлиниң қалибини ўз ётиратади. Улар миллат тупроғига идилизларини тираб, умумбашарият фарзандларига айланадилар!

Албатта, ўтганларни ду кишиш, қабрларни зиёрат айланмоқ мархумларга ҳам, тирикларга ҳам фойдалидир. Ийло, бундай сўнгта манзилгоҳдан ҳар қандай инсон ҳам боши этик — оғир бир ҳақиқатни бўйинга олган ҳолда чиқади. Ўлим деган воқеълик шоҳу гадора барабар эканини, бу дунё ва унинг неъматлари ќеч кимга вафо қиласмишларни ўзгаради. Улар дунёдан ўтсаларда,номининг нури, меҳнатлари жилоси ўз ҳалки, алодлар чехрасини, щатто маърифат боси муродга етган олам ахлиниң қалибини ўз ётиратади. Улар миллат тупроғига идилизларини тираб, умумбашарият фарзандларига айланадилар!

Албатта, ўтганларни ду кишиш, қабрларни зиёрат айланмоқ мархумларга ҳам, тирикларга ҳам фойдалидир. Ийло, бундай сўнгта манзилгоҳдан ҳар қандай инсон ҳам боши этик — оғир бир ҳақиқатни бўйинга олган ҳолда чиқади. Ўлим деган воқеълик шоҳу гадора барабар эканини, бу дунё ва унинг неъматлари ќеч кимга вафо қиласмишларни ўзгаради. Улар дунёдан ўтсаларда,номининг нури, меҳнатлари жилоси ўз ҳалки, алодлар чехрасини, щатто маърифат боси муродга етган олам ахлиниң қалибини ўз ётиратади. Улар миллат тупроғига идилизларини тираб, умумбашарият фарзандларига айланадилар!

Албатта, ўтганларни ду кишиш, қабрларни зиёрат айланмоқ мархумларга ҳам, тирикларга ҳам фойдалидир. Ийло, бундай сўнгта манзилгоҳдан ҳар қандай инсон ҳам боши этик — оғир бир ҳақиқатни бўйинга олган ҳолда чиқади. Ўлим деган воқеълик шоҳу гадора барабар эканини, бу дунё ва унинг неъматлари ќеч кимга вафо қиласмишларни ўзгаради. Улар дунёдан ўтсаларда,номининг нури, меҳнатлари жилоси ўз ҳалки, алодлар чехрасини, щатто маърифат боси муродга етган олам ахлиниң қалибини ўз ётиратади. Улар миллат тупроғига идилизларини тираб, умумбашарият фарзандларига айланадилар!

Албатта, ўтганларни ду кишиш, қабрларни зиёрат айланмоқ мархумларга ҳам, тирикларга ҳам фойдалидир. Ийло, бундай сўнгта манзилгоҳдан ҳар қандай инсон ҳам боши этик — оғир бир ҳақиқатни бўйинга олган ҳолда чиқади. Ўлим деган воқеълик шоҳу гадора барабар эканини, бу дунё ва унинг неъматлари ќеч кимга вафо қиласмишларни ўзгаради. Улар дунёдан ўтсаларда,номининг нури, меҳнатлари жилоси ўз ҳалки, алодлар чехрасини, щатто маърифат боси мурод